

PÕLLU-
MAJANDUSES
ON TULEVIK

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

**OLULINE TÄPPISVÄETAMISEST
JATIINA OÜ JUHATAJA JAANUS PÕLDMAA**

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Küsimuste korral kasutage
Chat funktsiooni

Digitaalne Live-koolitus

Täppisviljelus ja digilahendused taimekasvatuses – tark väetamine

EPKK

5. oktoober 2022 kell 10.00 – 13.15

Veebikeskkond ZOOM

Jaanus Põldmaa Jatiina OÜ

Täppisviljelus ja digilahendused taimekasvatuses – tark väetamine

Täppiskülvi alused

- - väetise kvaliteedinäitajad
- - väetisekülvikud ja nende varustus
- - täpiseväetamise algandmed – saagi- ja mullakaardid, sensorid, äpid

Kuidas vältida täpiseväetamisel vigu?

- - voolavus
- - lendumus
- - põlluääre külv

Kasutatav väetis

Mida jälgida?

- Toitainete sisaldus
- Niiskusesisaldus (näiteks lämmastikväetistel 0,3%)
- Terade suurusejaotus, keskmine terasuurus: näit. 95% väetisest on suurusega 1,6 – 5,0mm. Ühtlane terade suurusejaotus on optimaalse külvipildi ja suurema töölaiuse eelduseks. Mida suurem on väiksemate terade osakaal, seda keerulisem on sellist väetist külvata. Töölaiusel 30m ja enam tuleks kindlasti kasutada kvaliteetset väetist.
- Terade kuju: lennuomadused
- Terade pealispind: külviku kulumine
- Tolmu osakaal: lennuomadused
- Väetiseterade purunemiskindlus: väetamiskvaliteedi üks tingimusi on väetiseterade purunemiskindlus või siis terade tugevus. Mida tugevamad on väetise terad seda suurem on tõenäosus, et nad töö käigus, kettale langedes ei purune.
- Seguväetised: lõppkvaliteet

 AMAZONE

 KRONE

Kasutatav väetis

Kokkuvõtvalt:

- Väetise kvaliteet – partii ühtlus, terade ühtlus, terade purunemiskindlus, peenosakeste osakaal, väetise voolavus
- Tootmine – transport – hoiustamine
- Hinnake väetise kvaliteeti juba saabumisel
- Hoiustage väetist heaperemehelikult, vastavalt nõuetele

Väetisekülvi eesmärgid

- Kogus, külvinorm – ämber, kaal, ketaste pöördemomendi kontroll
FlowCheck
- Töölaius – oma silm, väljakülvitabelid, Argus Twin, WindControl
- Äärekülv – kõik „metsa“, pool „metsa“, kõik põllule – mis lahendused täna olemas on?
- Asukohapõhine väetamine – saagikuse kaart, mullaviljakuse kaart, lämmastikuandurid, lämmastikukaartid

Millised on siis tänased väetisekülvikud?

Tavaline ilma elektroonikata väetisekülvik või minimaalse külvinormi juhtimisega väetisekülvik

- Ilma elektroonikata väetisekülviku suurim puudus – liikumiskiirusest sõltuvat külvinormi reguleerimist ei toimu
- Järgmine varustusaste – elektrooniline külvinormi reguleerimine + äärekülvisead
- Külvinormi eelseadistus saadakse tabelist ja kontrollitakse ämbriga
- Töölaiust reguleeritakse väetisekülvil labade asendi muutmisega

Kaaluga väetisekülvik

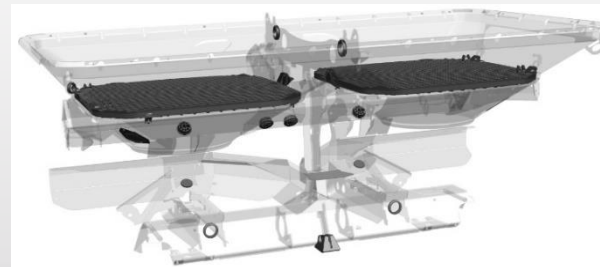
Tavaline elektroonilise juhtimisega väetisekülvik

Kaalusüsteem

Külvinormi määramine ja kontrollimine toimub automaatselt

 AMAZONE

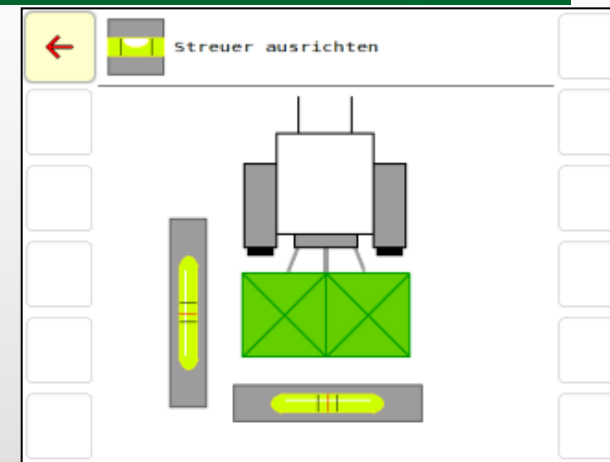
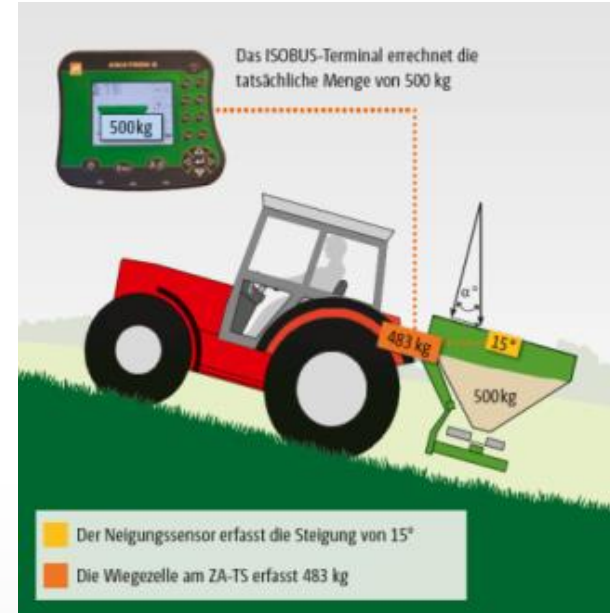
 KRONE

Kaldenurga andur

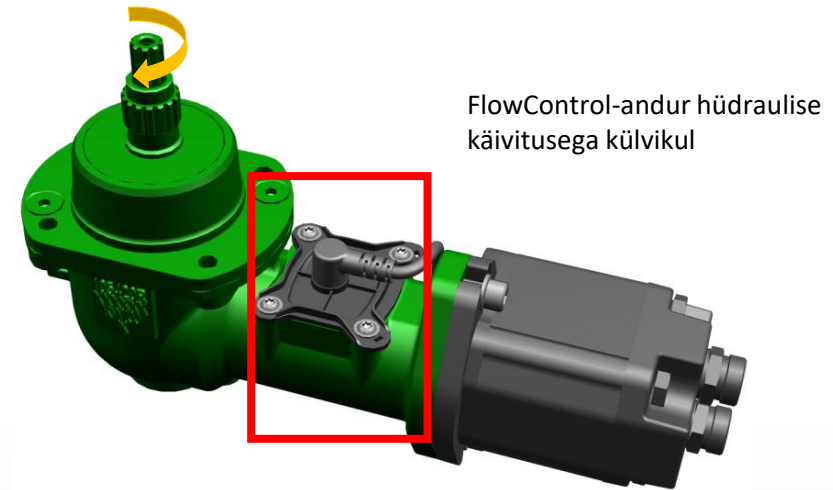
Tagab täpse külvinormi ka kallakutel töötades

- Saab lisada või on juba tellimisel kõikidel kaaluga väetisekülvikutele
- Mõõtmise toimub sagedusega 200 Hz (200 mõõtmist sekundis). Tegemist on Online-kaalutehnoloogiaga ehk siis kaal on pidevalt töös
- Tegemist on kahesuunalise anduriga
Reageerib kalletele ette/taha ja paremale/vasakule
→ **täpsus kallakutel**
- Eraldi menüü väetisekülviku õige haakimisasendi seadistamiseks

Külviketaste pöörlemisjõu kontroll FlowChek ja FlowControl

- Arvestab kohe kühvi alustamisel voolavusfaktori
- Toimib nii äärekühvil kui töölaiause vähendamisel
- Külvikupoolest sõltumatu külvinormi reguleerimine
- Tunneb ära ja kõrvaldab ummistused
- Tunneb ära tühikäigu
- Kombineeritult kaalusüsteemiga tagab äärmiselt suure täpsuse ja väga kiire reaktsiooni

Väetisekülvi eesmärgid

- Kogus – ämber, kaal, ketaste pöördemomendi kontroll FlowCheck
- Töölaius – väljakülvitabelid, oma silm, kontrolltopsid/-matid, Argus Twin, WindControl
- Äärekülv – kõik „metsa“, pool „metsa“, kõik põllule – mis lahendused täna olemas on?
- Asukohapõhine väetamine – saagikuse kaart, mullaviljakuse kaart, lämmastikuandurid, lämmastikukaartid

Kas peaks põllul kontrollima töölaiust?

Kontrollimata põlluosa

Kontrollitud põlluosa

 AMAZONE

 KRONE

Vist ikka peab - vale ristjaotuse tagajärjed

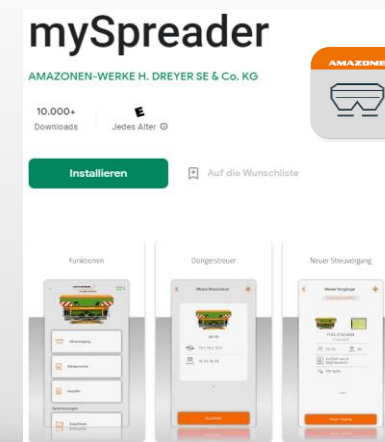

- Suur lamandumisoht
- Ebaühtlane valmimine
- Suur saagikuse ja kvaliteedi kõikumine

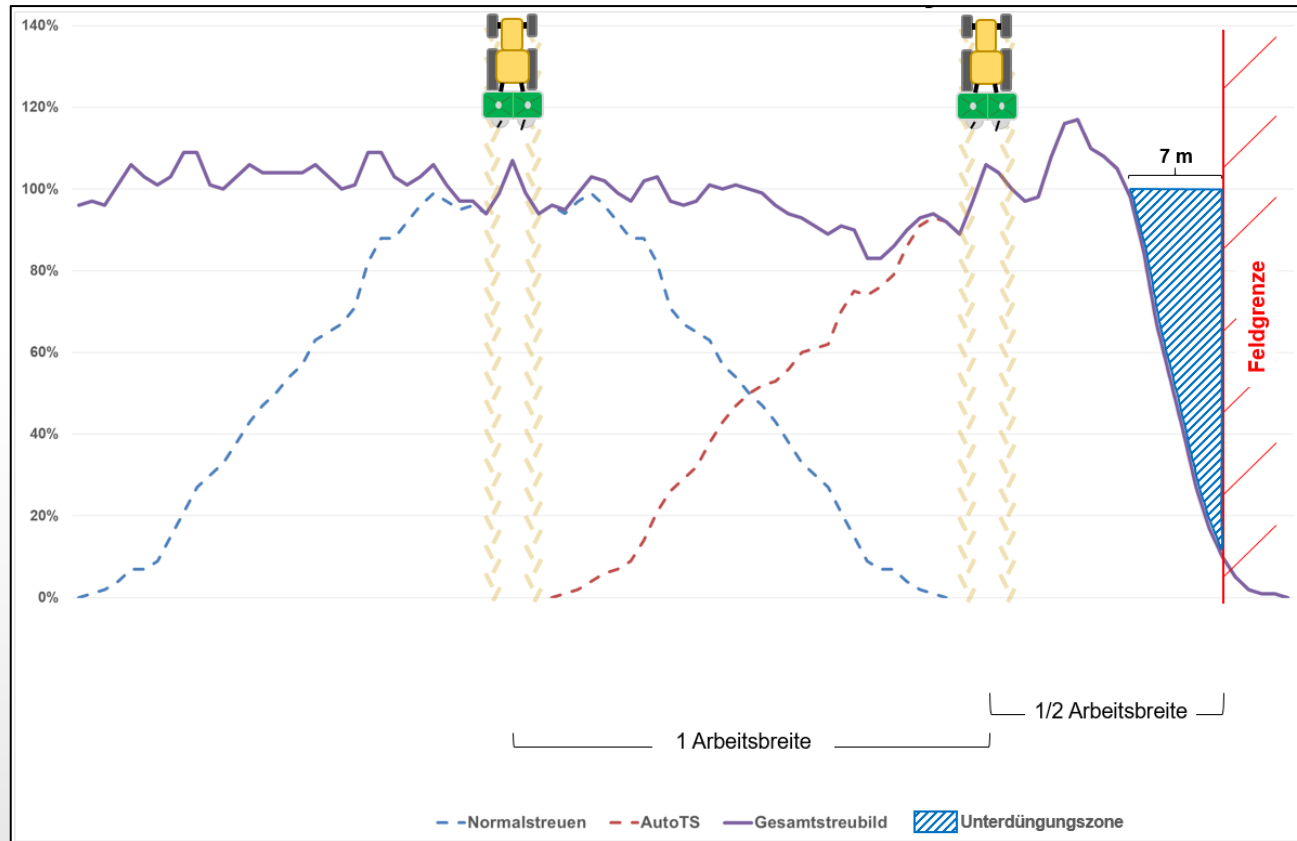
Kust saada andmeid - väetisekülvitabelid, mySpreader App

- Kas väetisekülvikuga on kaasas suur valik tabeleid erinevatele väetistele
- Või laetakse need alla kodulehelt
- Või on olemas mõni App, näiteks **Amazone mySpreader App** :
  - Alati päevatäpsusega/reaalajas andmed
  - Enamjaolt tasuta

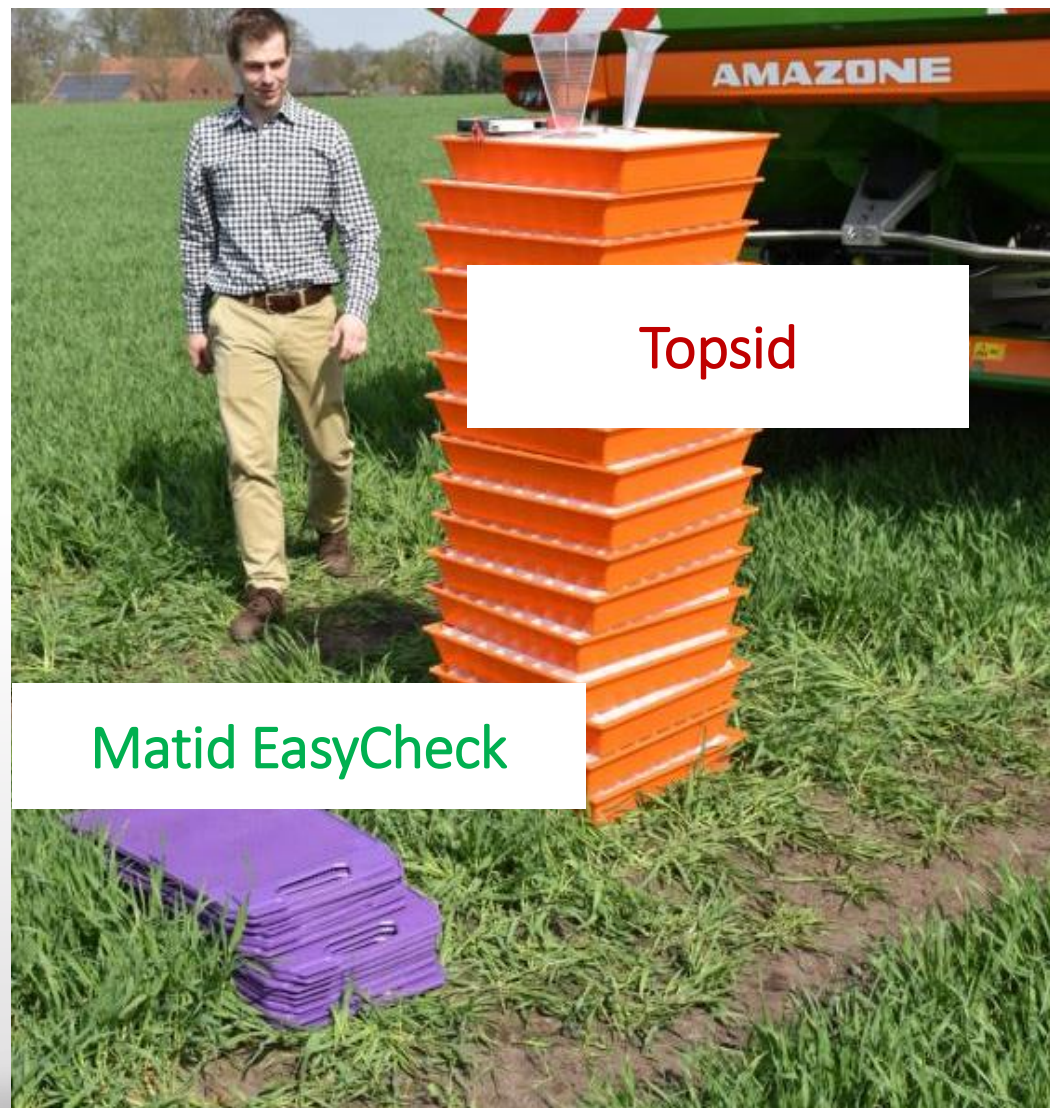

Kuidas kontrollida lenduvust - oma silm on kuningas

- Õigetes tingimustes väetist külvates peaks viimased terad lendama järgmise tehnorajani

Topsid või matid, see on küsimus...

Topsid

Matid EasyCheck

 AMAZONE

 KRONE

Minu valik - EasyCheck - lihtne kasutamine

- Lihtne transport
- Lillad matid väetise paremaks äratundmiseks
- Saadud tulemused pildistatakse ja App annab teile kohe sellel õiget masinaseadistused

 AMAZONE

 KRONE

Töölaiuse kontrollimine anduritega – Amazone ArgusTwin

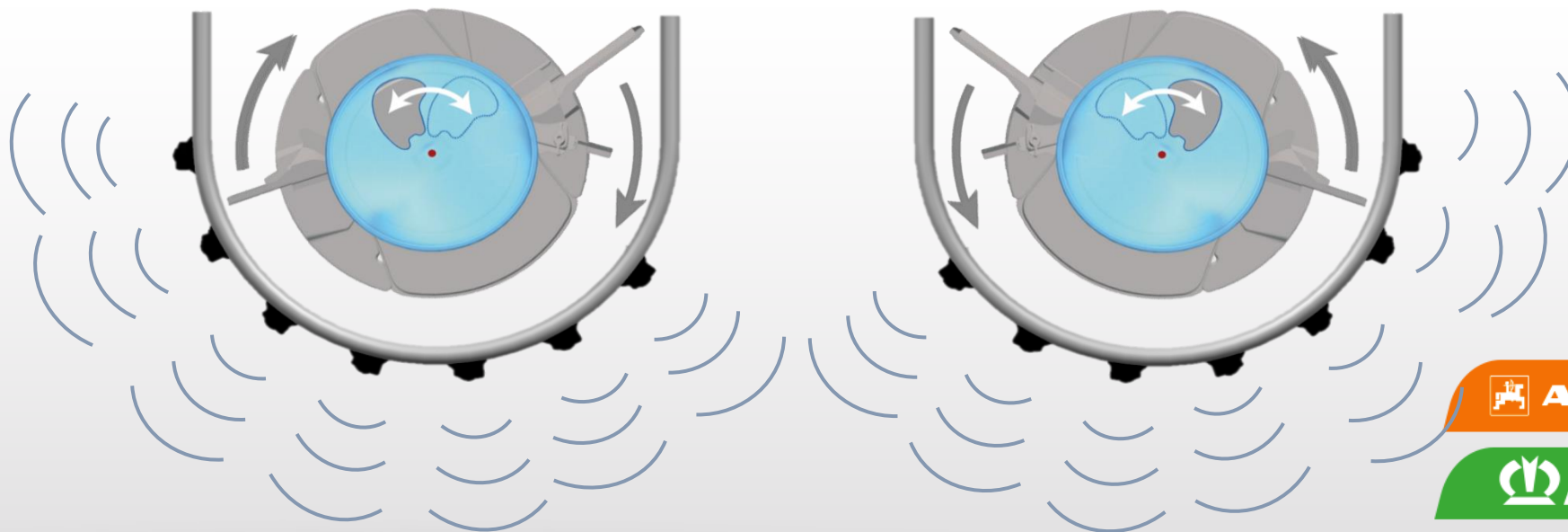

Töölaiuse kontrollimine anduritega – Amazone ArgusTwin

ArgusTwin

- Pidev väetiseterade lenduvussuuna kontroll
- Väetise tegelikku väetiseterade lennutrajektoori võrreldakse pideval soovitud lennutrajektooriga ja vajadusel reguleeritakse pealeandesüsteemi
- Väetiseterade lennusuund on sõltuv väetise füüsilistest omadustest, töölaiusest, kasutatavatest külvilabadest ja väetisekülvi ketaste pöörlemiskiirusest

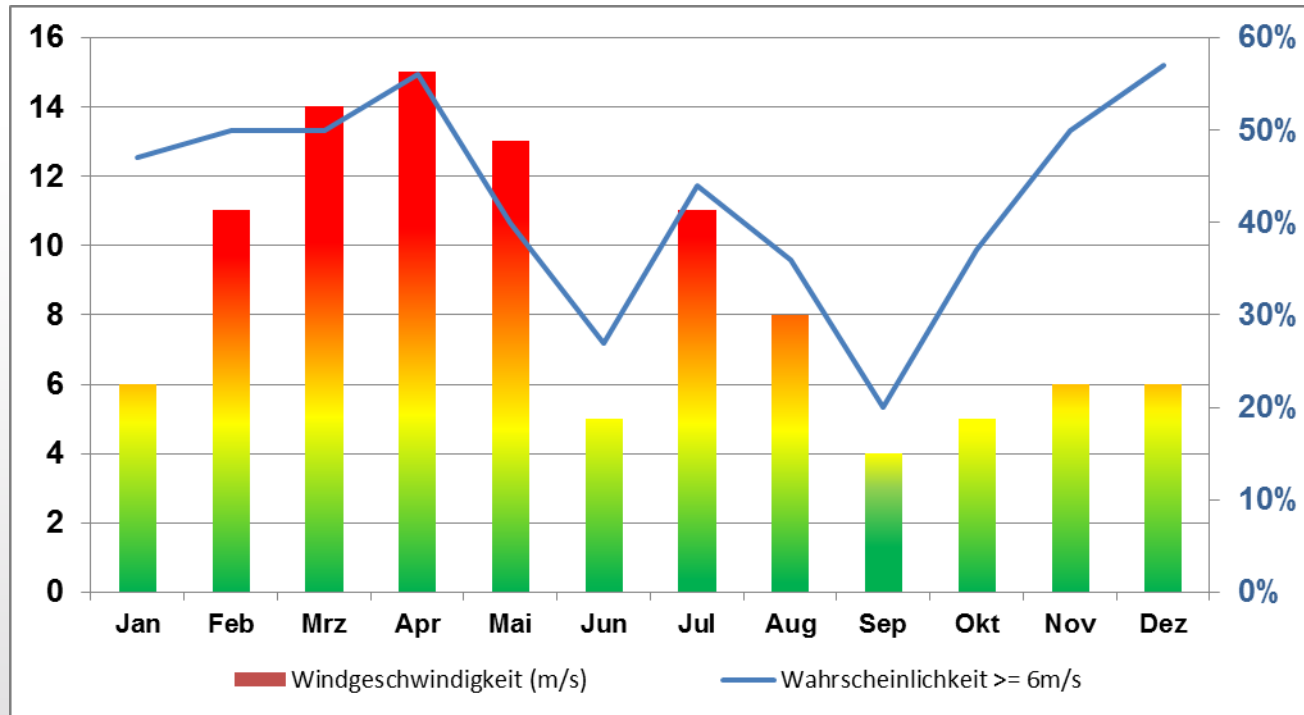
 AMAZONE

 KRONE

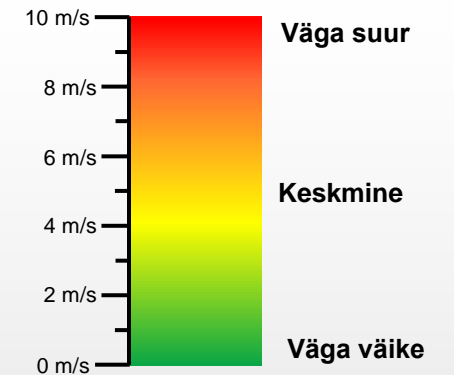
Tuul ja selle mõju väetisekülvile

Põllu asukoht:

- ca. 15 km rannikust
  - Aasta läbi palju tuult
  - Tuulisein aeg: Veebruar kuni mai
- ➔ 50% tõenäosus, et tuulekiirused ületavad 6 m/s (väetisekülv ei ole soovitatav!)

Mõju jaotusühtlusele

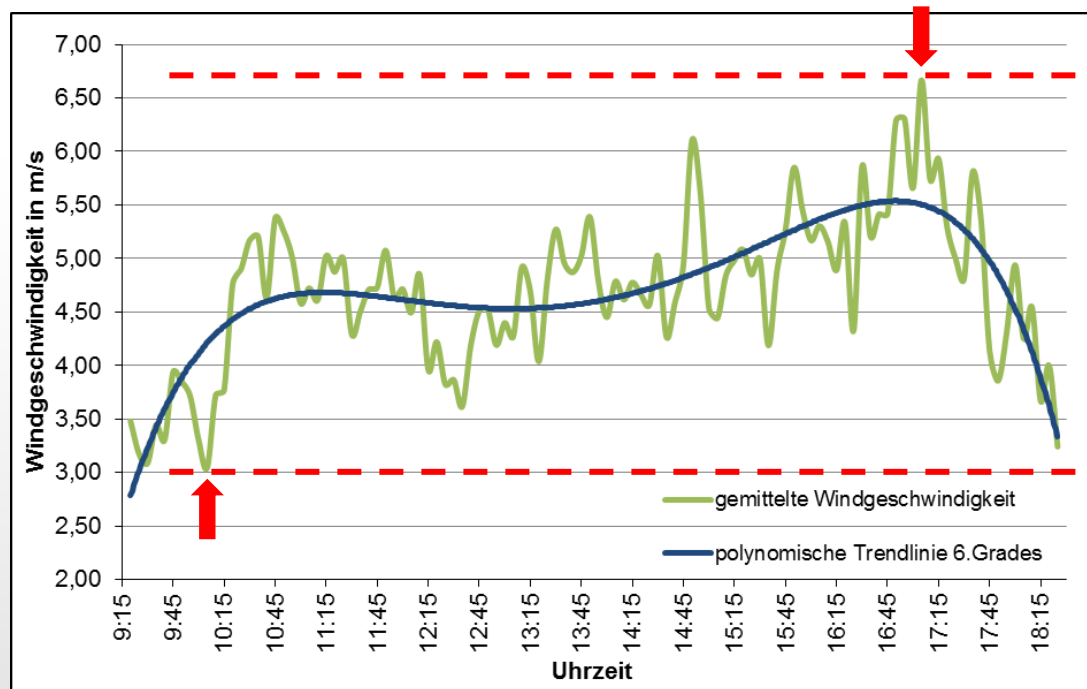

Tuul ja selle mõju väetisekülville

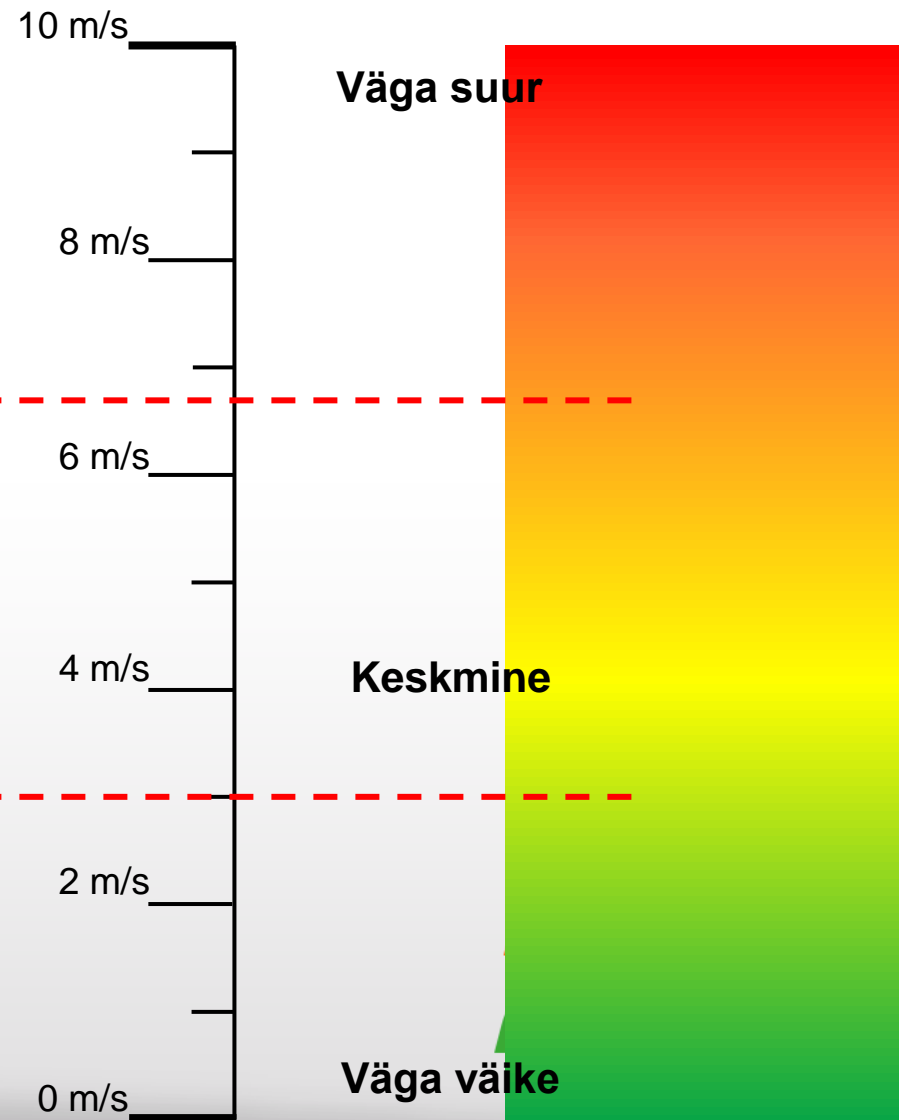
Tuulekiiruse dünaamika

Praktiline näide:

Tuulekiiruse mõõtmised kevadel 2015. suurim erinevus kella 10:15 ja 17:05 vahel.

Mõju jaotusühtlusele

Tuul ja selle mõju väetisekülvile

Näiteks:

- 36m töölaius
- Kranuleeritud lämmastikväetis

Mõõtepunkt 2

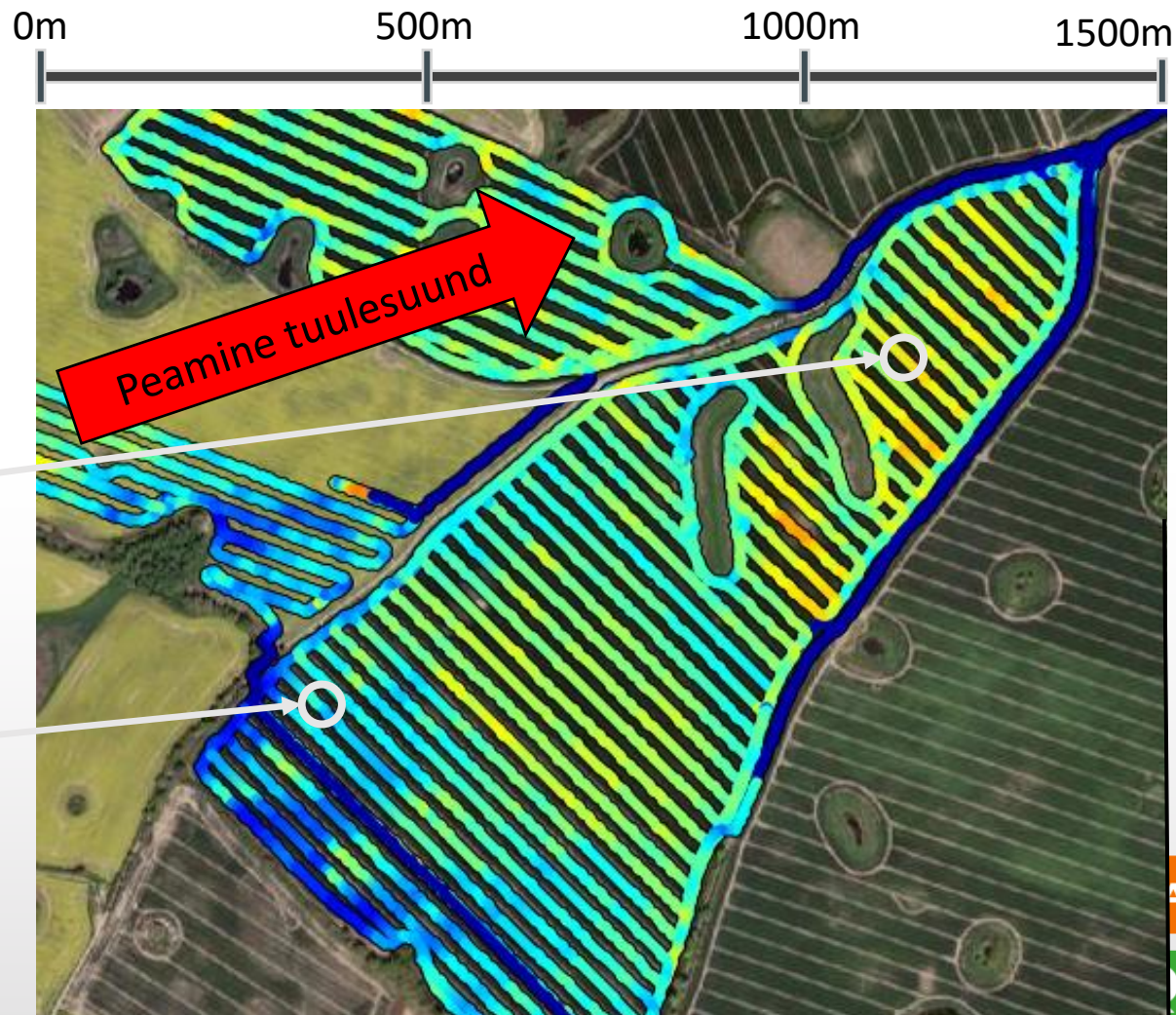
Tuul: 7 m/s , 25 Km/h

Variatsioonikoefitsent: 13,3%

Mõõtepunkt 1

Tuul: 3 m/s , 11 Km/h

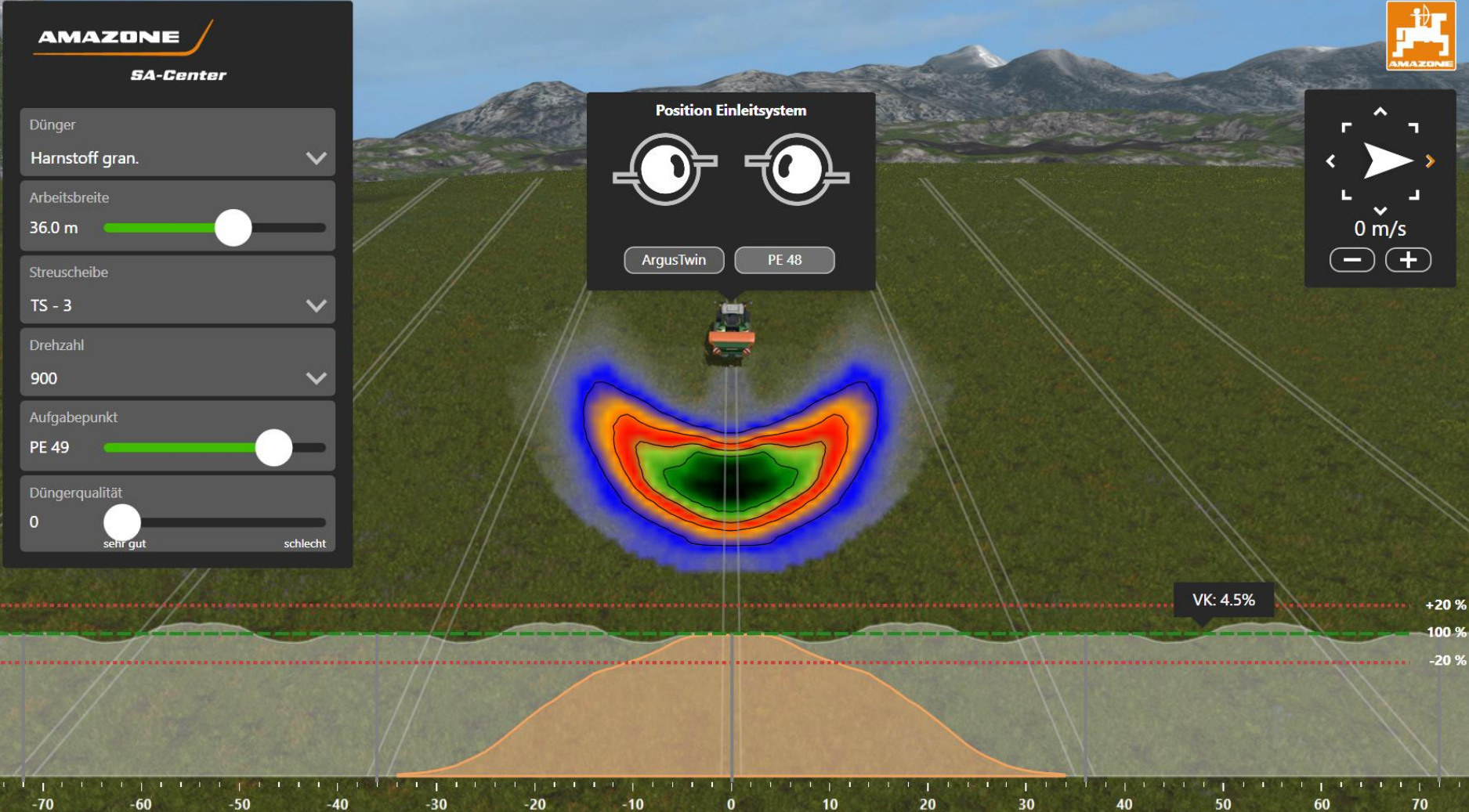
Variatsioonikoefitsent: 5,4%

AMAZONE

KRONE

Ideaalse tuulevaikse ilma külvipilt

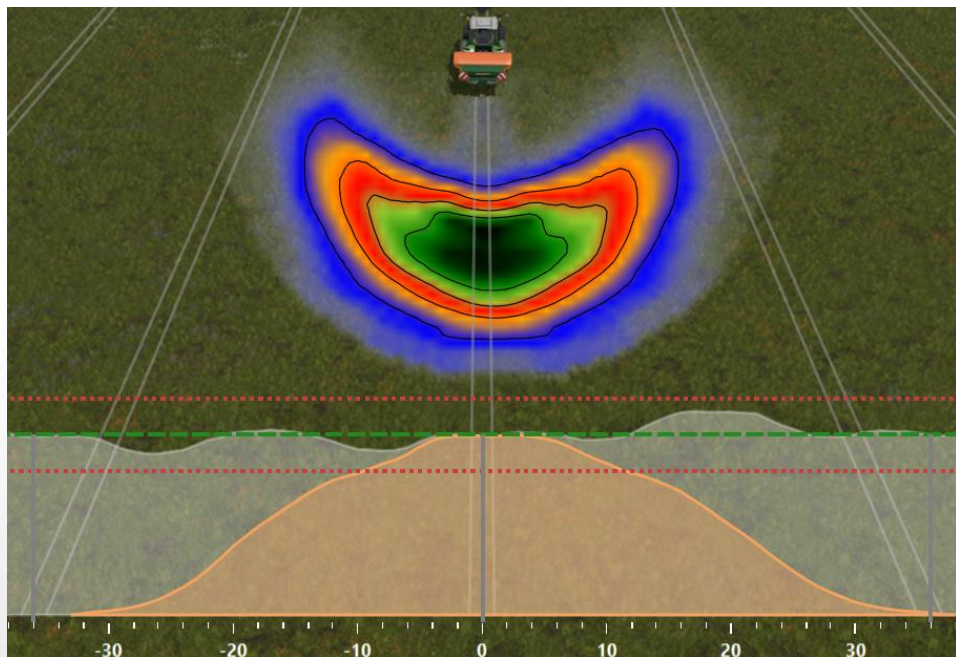

Aga kui on tuul? Külvipiltide võrdlus kahes mõõdetavas punktis

Mõõdupunkt 1

Tuul: 3 m/s , 11 Km/h

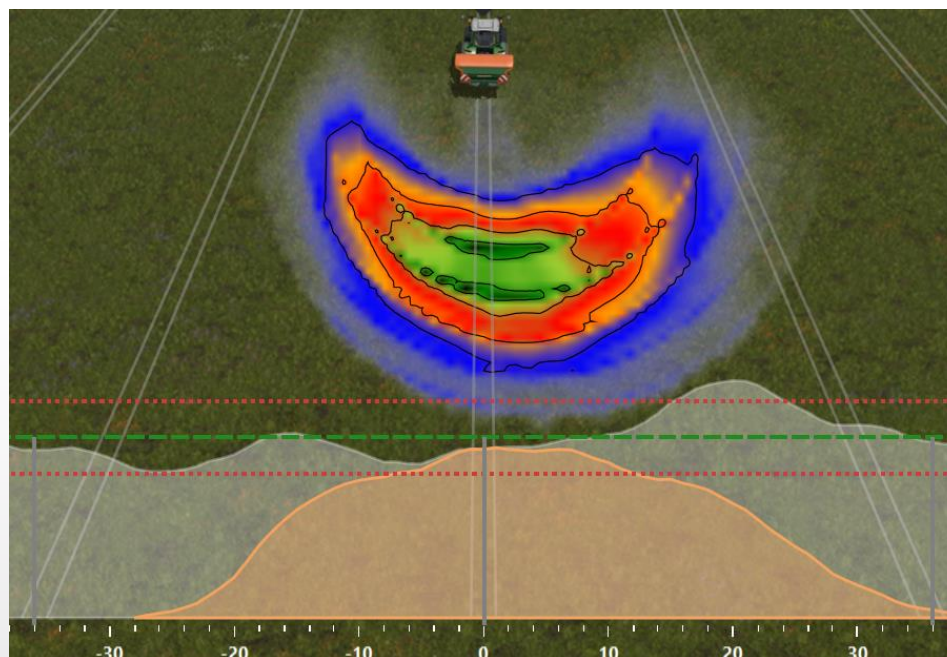
Variatsioonikoefitsent: 5,4%

Mõõdupunkt 2

Tuul: 7 m/s , 25 Km/h

Variatsioonikoefitsent: 13,3%

- Tuulekiirus üle 7 m/s halvendab külvipilti märgatavalt
- Halb ristjaotus = saagikadu!

 AMAZONE

 KRONE

Mis on lahendus – suunata külvipilti vastu tuult – Amazone WindControl

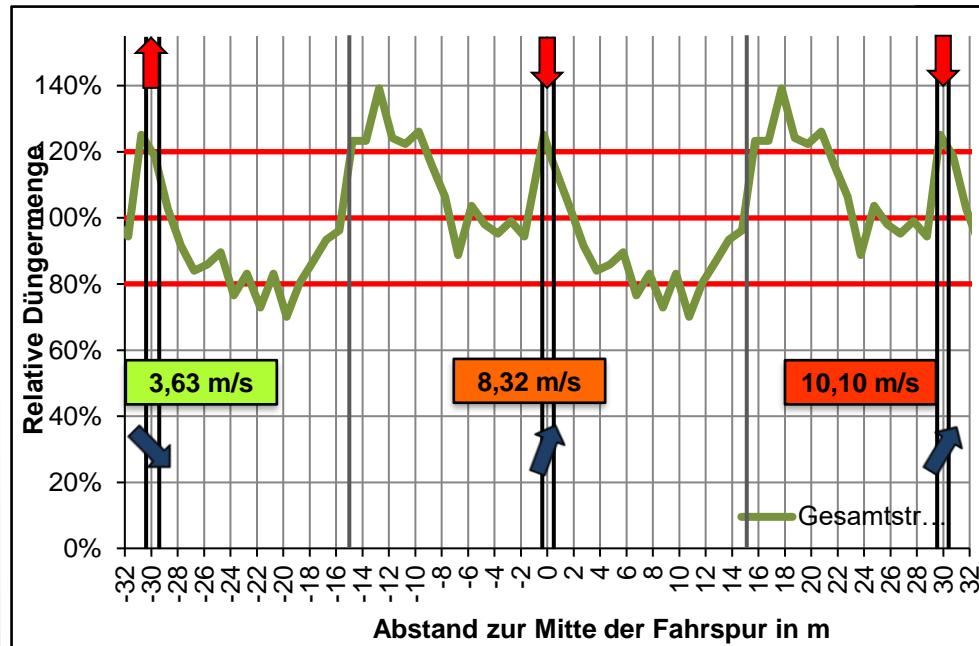
- Pikem tööaeg tuulise ilmaga
- Rohkem saaki tänu täpsemale väetisekülville
- Vähendatakse üle- ja alaväetamist
- Automaatne hoiatussüsteem liiga suure tuulekiiruse korral
- Kompaktne ehitus

Mis on lahendus – suunata külvipilti vastu tuult – Amazone WindControl

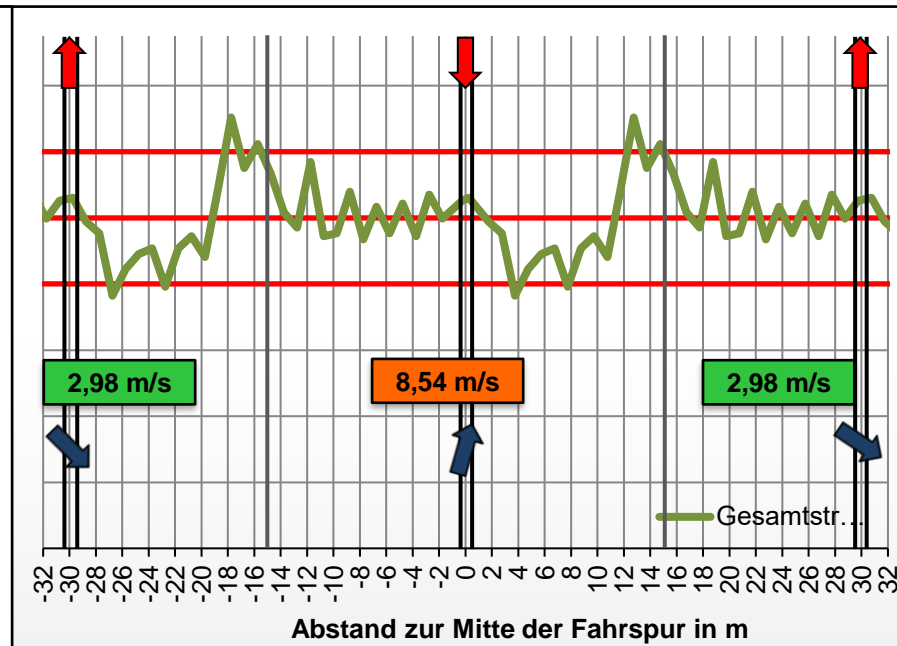
Töölaius 30 m, TS 3, Harnstoff Novomoskovsk

ilma WindControl

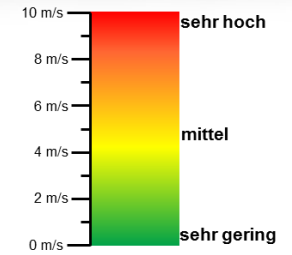

Variatsioonikoeffitsent: 18,1 %

koos WindControl

Variatsioonikoeffitsent: 11,9 %

AMAZONE

KRONE

Väetisekülvivi eesmärgid

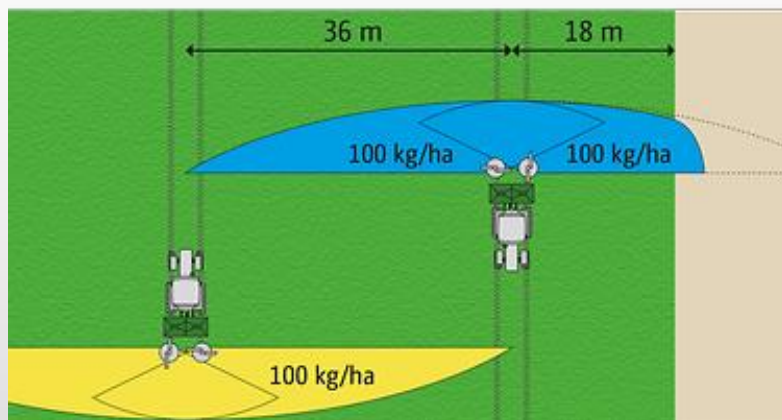
- Kogus – ämber, kaal, ketaste pöördemomendi kontroll FlowCheck
- Töölaius – oma silm, väljakülvitabelid, Argus Twin, WindControl
- Äärekülv – kõik „metsa“, pool „metsa“, kõik põllule – mis lahendused täna olemas on?
- Asukohapõhine väetamine – saagikuse kaart, mullaviljakuse kaart, lämmastikuandurid, lämmastikukaartid

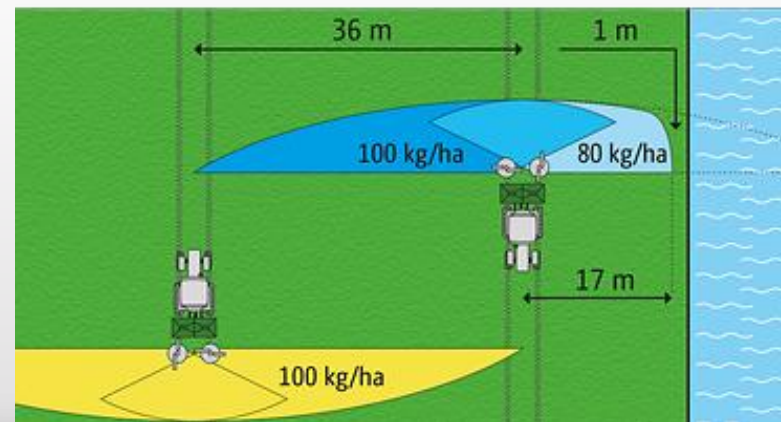
Väetise külvamine põllu ääres

- Põllu ääres väetamise olulisus muutub nii kodu - kui välismaal üha olulisemaks
- Keskkonnasäästu koha pealt ei tohiks täna enam ükski tera üle põlluääre lennata
- Täna peab põllumees valima:
  - **Saagile orienteeritud äärekülv**
→ väetis lendab ka üle põlluääre, või
  - **Keskkonnasäästule orienteeritud äärekülv**
→ saagikadu põllu äärel

Saagile orienteeritud äärekülv

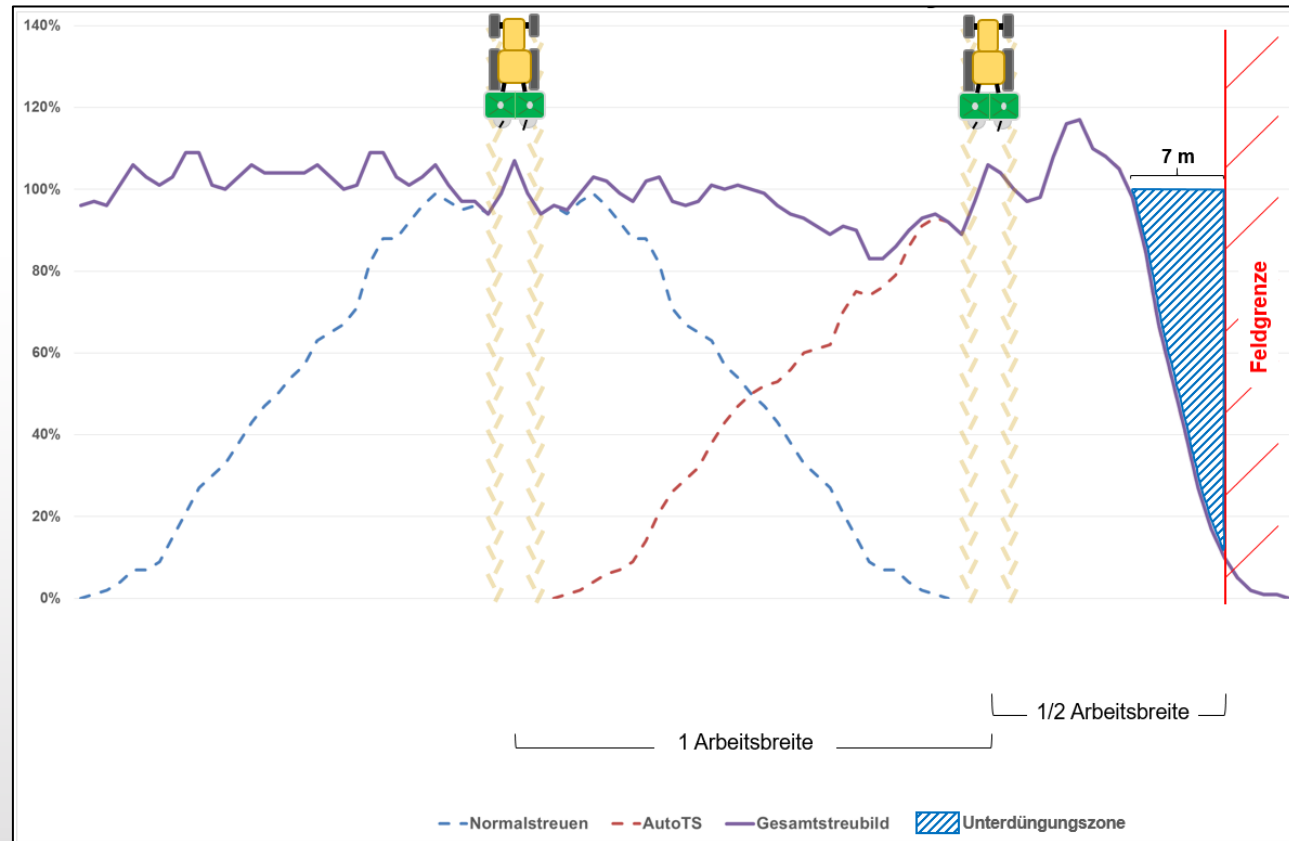

Keskkonda säästev äärekülv

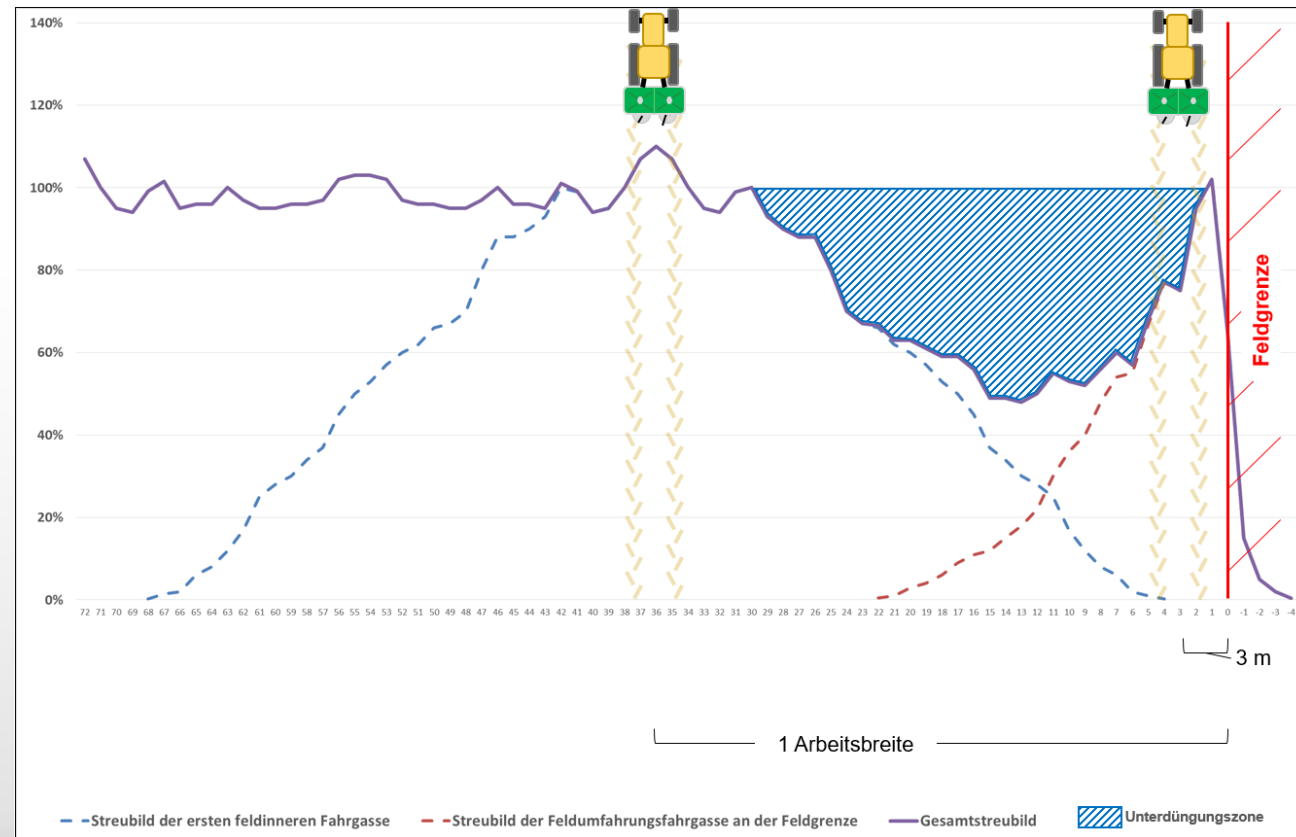
Väetise külvamine põllu ääres suurtel töölaiustel

- Suurtel töölaiustel äärekülvi tehes on valikute tegemine eriti raske ja otsida oleks vaja lahendusi mis välistavad külvi üle põlluääre ja samas tagaks võimalikult 100% külvinormi säilimise põlluääreni.

Üks lahendus - äärekülv klassikalise äärekülvisirmiga suurtel töölaiustel (36 m)

- Luues lisatehnoraja otse põllu äärde ja kasutades äärekülvisirmi saame me küll piisavalt väetist põllu äärele aga meil tekib alaväetamine välimise ja esimese sisemise tehnoraja vahel.

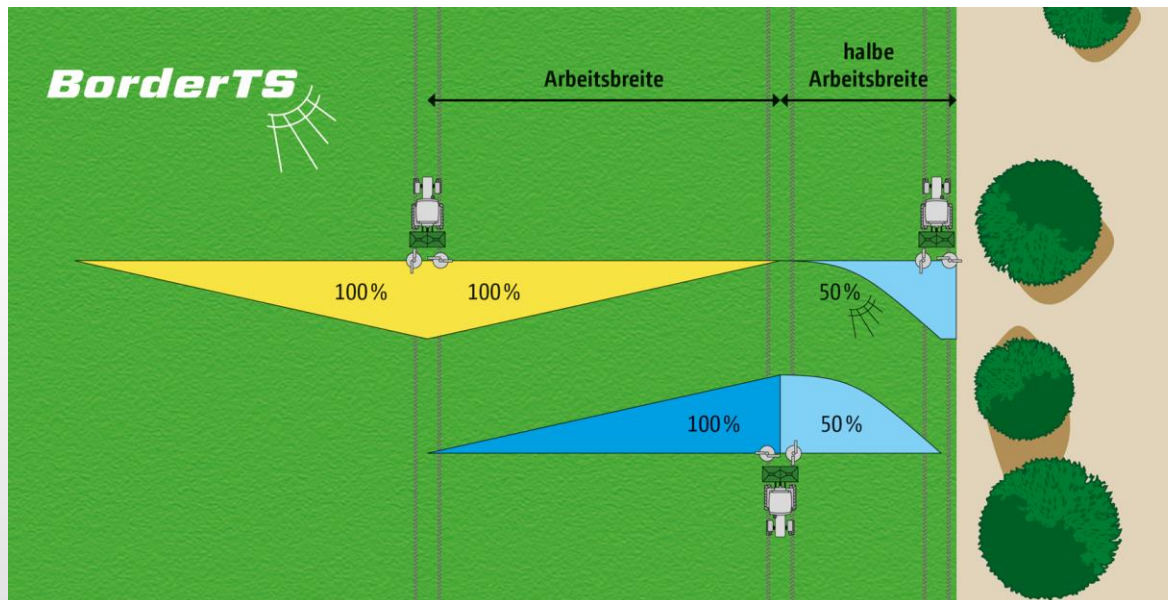
Või siis hoopis - **BorderTS** – uus äärmiselt täpne äärekülvilahendus

- AMAZONE on välja töötanud uue äärekülvi lahenduse BorderTS, kus esmakordselt on võimalik tsentrifugaal väetisekülvikuga külvata väetist põllu äärel sama täpselt nagu taimekaitsepritsiga.
- Selle uuendusega saavutatakse maksimaalne saak põllu ääreni tagades samaaegselt kõik keskkonnaalased nõudmised.
- See eriline täpsus saavutatakse kombineerides kaks erinevat äärekülvisüsteemi, mis integreerituna väetisekülviku tarkvarasse, ühilduvad üheks uueks täisautomaatseks äärekülvi lahenduseks!

Border-TS – uus ülitäpne äärekülvilahendus

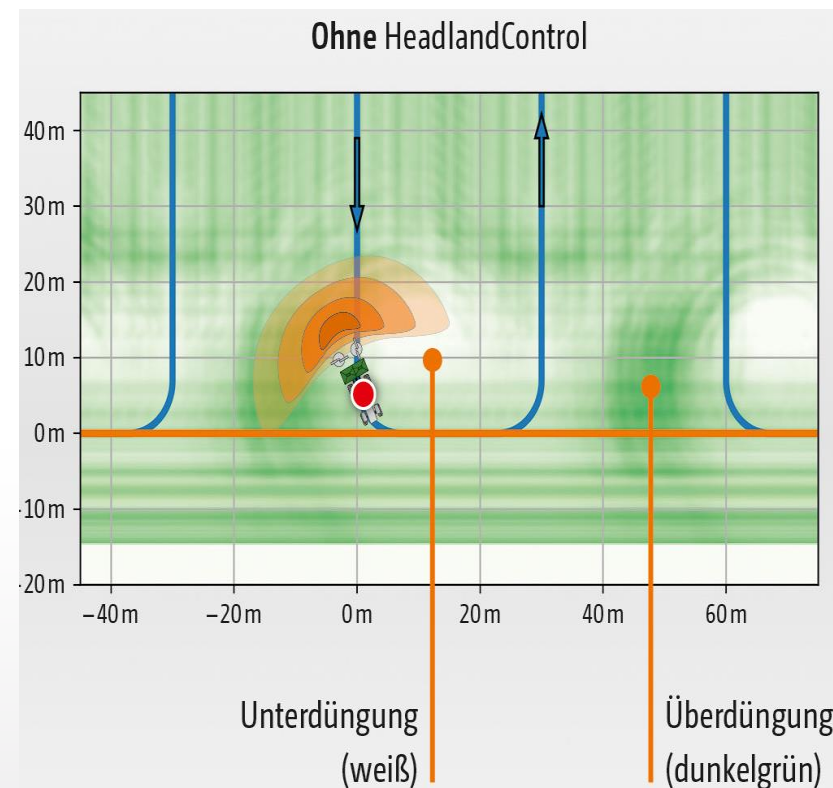
- Uus äärekülvilahendus BorderTS kujutab endast kaheastmelist väetamist põlluäärel.
- Põllu ääres külvatakse kõigepealt uue BorderTS sirmi ja 50% külvinormiga esimene ring.
- Ideaalse külvipildi saamiseks külvatakse teine ring 50% külvinormiga tavapärases esimeses tehnorajas kasutades tavapärasest äärekülvi lahendust AutoTS.
- Tänu sellele uuendusele on võimalik ka suurtel töölaiustel 24-48m sooritada ülitäpset äärekülvi.

Mis siis veel - uus põlluotsa juhtimislahendus HeadlandControl

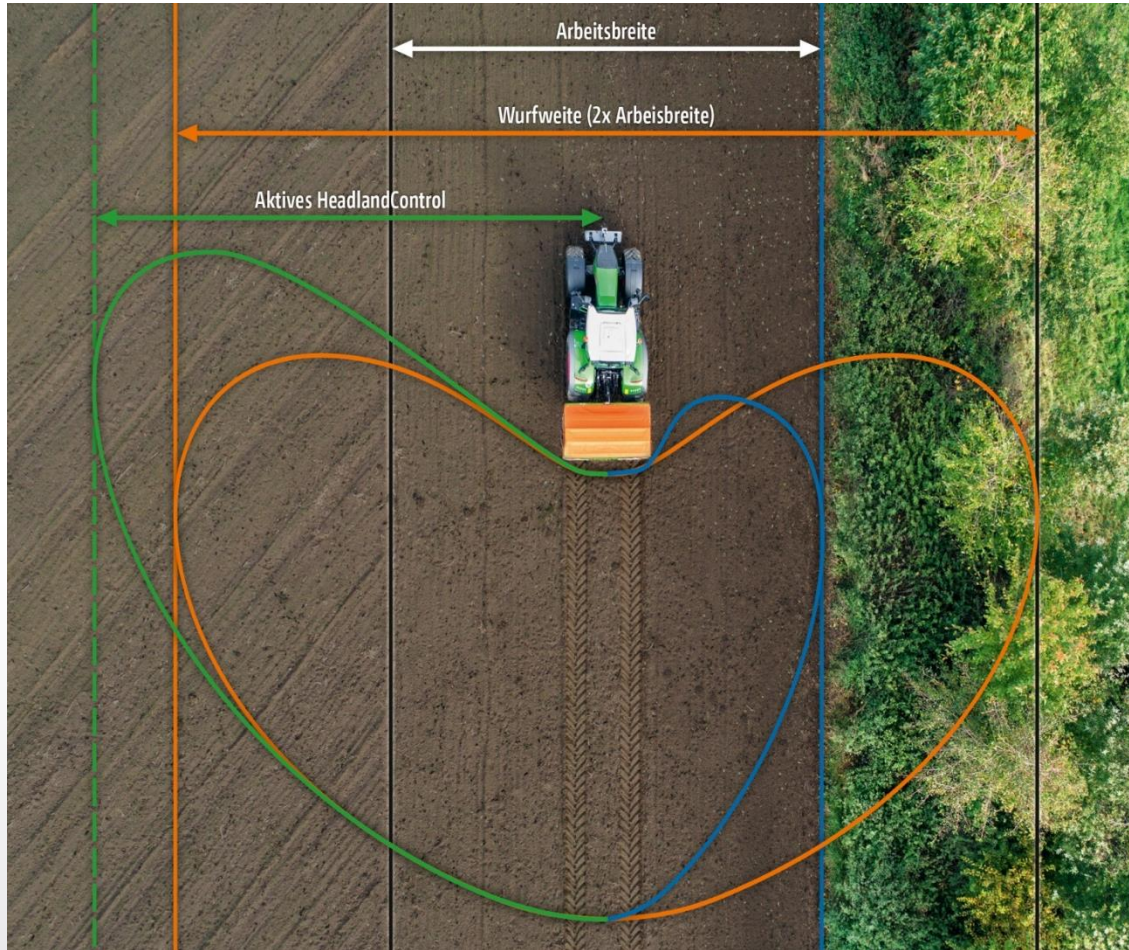
- Põlluotsa ümberpöördeala ja põllu sisemise osa ülekattetsoonides võib olenevalt kasutatava tehnorajasüsteemi laiusest ja liikumiskiirusest esineda üle – ja alaväetustsoone.
- Eriti probleemset on ümberpöördealale tulevate väljalülituspunktide ülekatted
- Sageli jõutakse väljalülituspunkti alles siis kui traktor juba pöörab
- Sellest tulenevalt on ka väetisekülvik põlluotsa suhtes nurga all
- Ja nii võivadki kurvide sisekülgedel tekkida alaväetatud ja väliskülgedel üleväetatud tsoonid.

 AMAZONE

 KRONE

Uus põlluotsa juhtimislahendus HeadlandControl

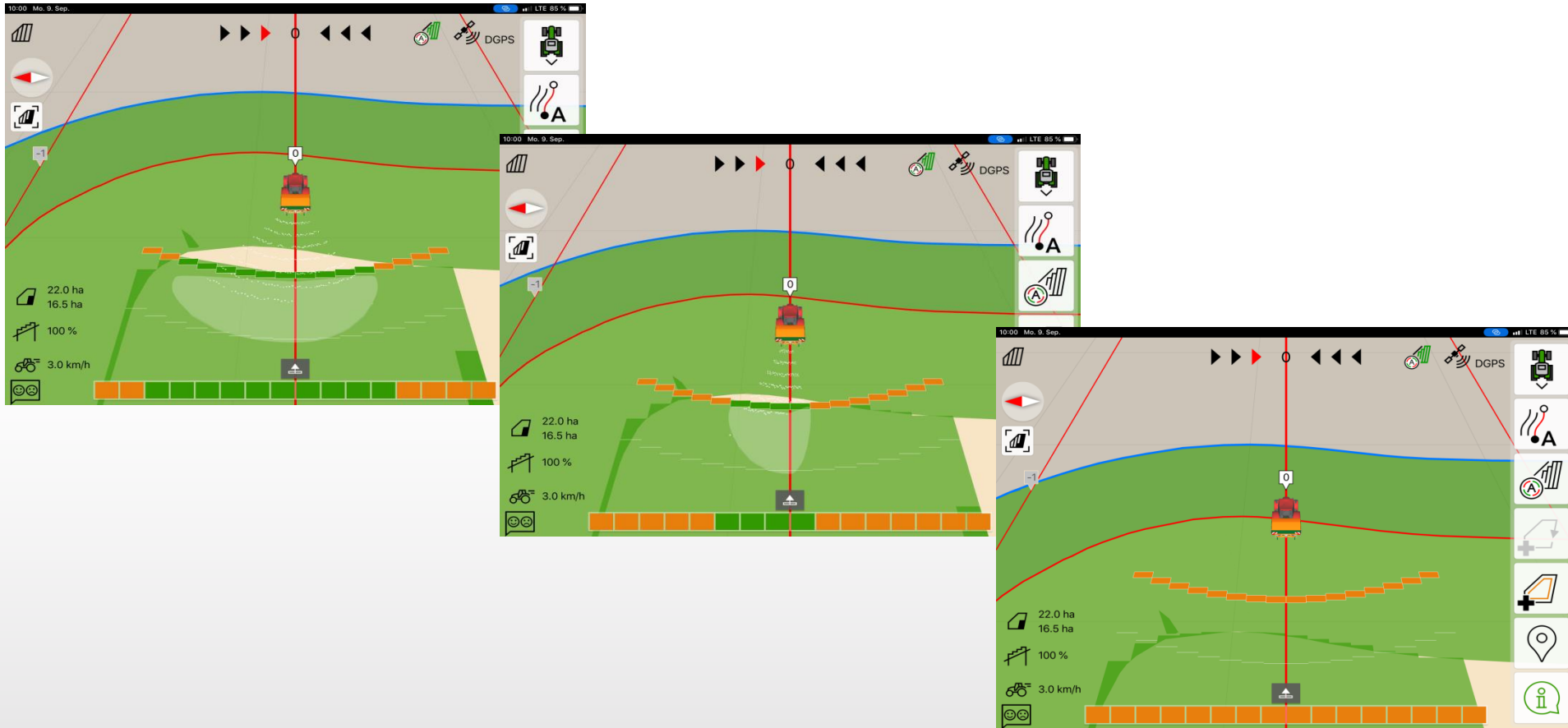
— HeadlandControl — Normalstreuen — Grenzstreuen

 AMAZONE

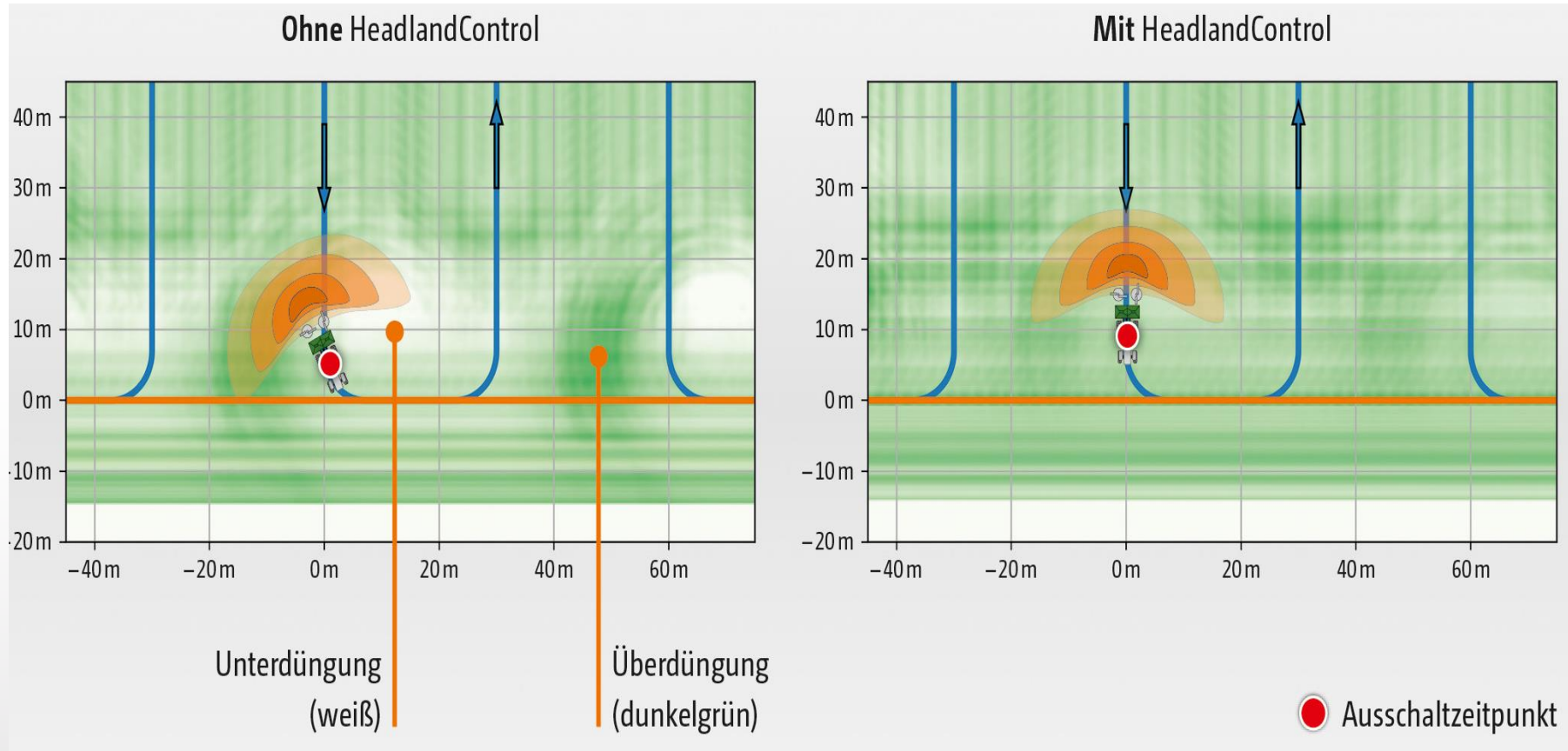
 KRONE

Külvipildi äärmised sektsioonid lülitatakse esimestena välja

Amatro 4 tööpilt

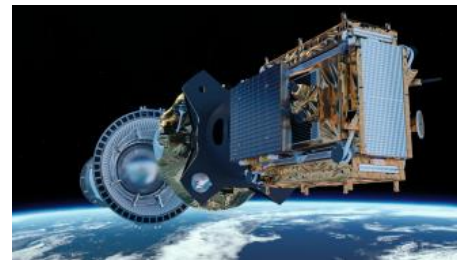
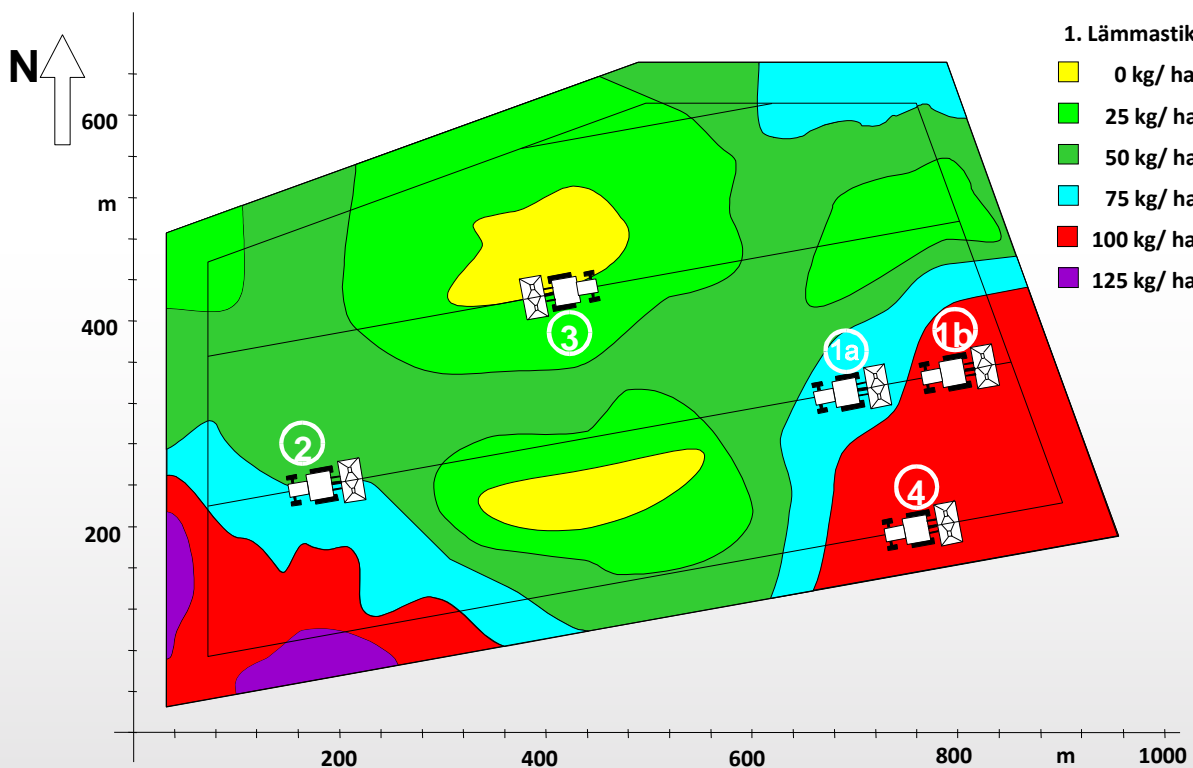
HeadlandControl tagab põllu otstes äärmiselt täpse külvipildi

Asukohapõhine väetamine (Offline-väljakülvikaartid)

Väetuskaarti praktiline näide

-külvikupoolest sõltumatu väetamine
(olenevalt kasutatavast terminalist)

Copernicus-
Satelliitprogrammid

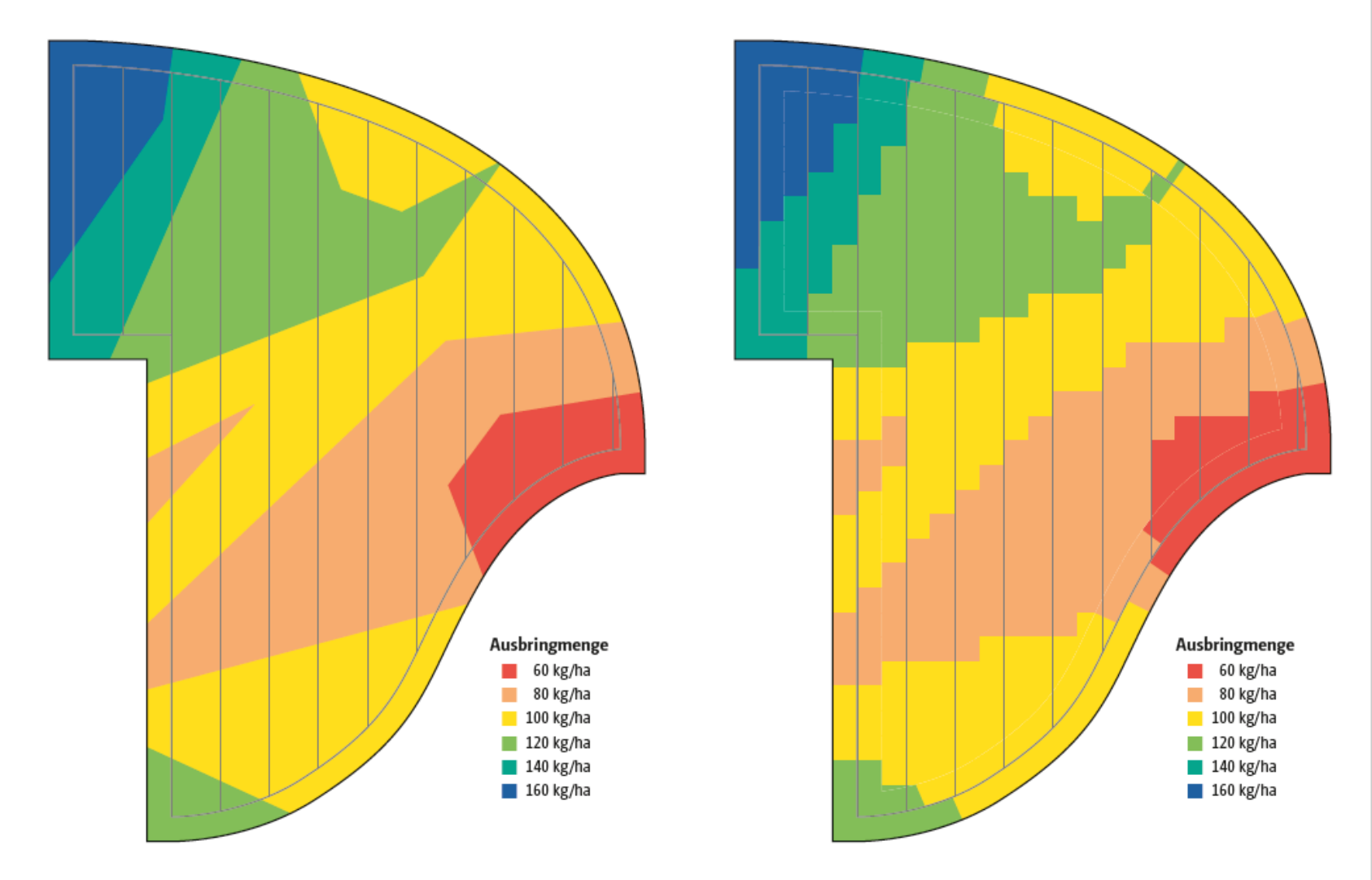
Crop View

Droonide
saagiootusprognosid

Asukohapõhine väetamine (Offline-väljakülvikaartid)

Asukohapõhine väetamine (Online-väljakülvikaartid)

Anduritepõhne lämmastikukülv

- Külvikupoolest sõltumatu väetamine (olenevalt kasutatavast terminalist)

Kus me eksime...

- Külviku haakimine traktoriga
- Ostame kõige odavama väetise
- Jätame väetise lenduvusandmete väljaselgitamise viimasele minutile
- Ei kontrolli väetise tegelikku lenduvust
- Äärekülvil jätame vajalikud masinaseadistused tegemata
- Ei kasuta piisavalt võimekat juhtimisterminali või ei uuenda tarkvaralisi lahendusi
- ISO maailmas kasutame tarkvaralisi lahendusi ära poolikult
- Ei kasuta ära kõiki olemasolevaid tarkvaralisi lahendusi
- Külvame väetist mittesobiva ilmaga
- Jätame külviku välja roostetama

PÕLLU-
MAJANDUSES
ON TULEVIK

Põllumajanduskoda
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

TÄNAME TÄHELEPANU EEST!

Pärnu mnt 141 Tallinn

E-post: info@epkk.ee

Tel 600 9349

www.epkk.ee